

ОБЕРИ КРАЇНУ, В ЯКІЙ ТИ ХОТИВ БИ ЖИТИ

PS.03

Яким чином культурні особливості тієї чи іншої спільноти впливають на життя її представників

ВИХОВНА МЕТА: сформувати в учнів уявлення про особливі аспекти культурної багатоманітності та їхній вплив на сучасне життя.

15-17 років

ФОРМИ ТА МЕТОДИ: анкетування, «займи позицію», дискусія, виховна година, урок географії.

45 хв

КЛЮЧОВІ СЛОВА: культурна багатоманітність, дистанція влади, індивідуалізм, колективізм, маскулінність/фемінінність (чоловічність/жіночність).

Голландський вчений Ґеєрт Гофстеде досліджував різницю національних культур працівників місцевих компаній багатонаціональної корпорації у 64-х країнах. Він опитував менеджерів та співробітників організацій стосовно їхнього задоволення працею, колегами, керівництвом, як вони сприймають проблеми на роботі, цікавився їхніми професійними вподобаннями. На основі цього дослідження науковець порівняв культурні особливості різних країн. Він виявив, що більшість відмінностей в системі людських цінностей і стосунків зумовлені культурною специфікою певної країни, а також залежать від соціального статусу співробітника, його посади, віку та статі.

Гофстеде запропонував модель ділової культури, побудовану на таких протилежних показниках:

- дистанція влади: близька/далека;
- індивідуалізм / колективізм;
- мужність / жіночність;
- високий рівень уникнення невизначеності (чітко прописані правила життя) / низький рівень уникнення невизначеності (романтика);
- ставлення до часу.

Слід зауважити, що кожен тип ділової культури має як переваги, так і недоліки.

КРОК 1. Використовуючи методику Гофстеде, учні вибирають і записують одну з двох пропозицій за кожним із п'яти показників.

КРОК 2. Вчитель зачитує перелік країн, яким властиві відповідні характеристики зі шкали Гофстеде.

Учні порівнюють їх із своїм вибором. У класі організовується обговорення.

Високий рівень дистанції влади: Малайзія, Венесуела, Філіппіни, Панама, Індія, Еквадор. Низький: Австрія, Ізраїль, Австралія, Швеція, Нідерланди, Велика Британія, Німеччина, Фінляндія.

До колективістських культур належать Венесуела, Гватемала, Перу, Іран, Сербія, традиційні азійські і африканські культури, а також Росія, Україна, Білорусь. Індивідуалістичні культури – Німеччина, США, Австралія, Великобританія, Канада, Нова Зеландія.

Серед культур з чоловічим началом називають Австрію, Великобританію, Венесуелу, Німеччину, Грецію, Ірландію, Італію, Мексику, Швейцарію, Філіппіни,

Розділ 2. ПОЛІКУЛЬТУРНЕ СУСПІЛЬСТВО

Японію. Культури з жіночим началом властиві Данії, Нідерландам, Норвегії, Португалії, Фінляндії, Чилі, Швеції.

До культур з високим рівнем уникнення невизначеності відносять Бельгію, Німеччину, Гватемалу, Грецію, Перу, Португалію, Францію, Японію. Культури з низьким рівнем уникнення невизначеності: Данія, Індія, Ірландія, Нідерланди, Норвегія, Сінгапур, США, Фінляндія, Швеція.

Країни з короткостроковою часовою орієнтацією: Китай, Гонконг, Південна Корея, Тайвань, Японія. Довготермінова орієнтація притаманна Канаді, Філіппінам, США, Великобританії, Австралії.

Коментарі: Як продовження цієї теми вчитель запрошує учнів скористатися набутим на занятті досвідом і спробувати прослідкувати вплив певного типу культури на організацію шкільної системи навчання.

Характеристика культури різних освітніх систем завимірами, запропонованими Г. Гофстеде:

Дистанція влади. В культурах з високим рівнем дистанції влади характер навчання базується на авторитеті вчителя. Учні говорять лише тоді, коли їх запитують. Педагога не критикують, його міркування завжди вірні. В культурах з низькою дистанцією влади школярі активно втручаються в навчальний процес, задають питання, роблять критичні зауваження, висловлюють свої аргументи. Вчитель має право визнати свою помилку, і це природно сприймається школарами.

Індивідуалізм / колективізм. У колективістських культурах загальне досягнення групи є важливішим, ніж внесок окремої особи. Учні намагаються уникати конfrontацій і конфліктів, аби не псувати свою репутацію в очах інших людей. В індивідуалістичних культурах школярі очікують, що до них будуть ставитися як до особистостей, незалежно від їхнього етнічного / соціального походження, охоче виступають у дискусії, не бояться помилатися.

Чоловіче / жіноче начало. В маскулінних культурах учні змагаються відкрито між собою, шкільне навчання спрямоване на кар'єру і досягнення. Школи фемінної культури роблять наголос на солідарності, орієнтуються на інтерес, успішну соціальну адаптацію школярів.

Уникнення невизначеності. В культурах із високим рівнем уникненням невизначеності учні очікують від вчителя відповіді на всі питання, не суперечать йому та не піддають сумніву його наукову позицію. В освітніх системах культур з низьким рівнем уникнення невизначеності педагог може не знати відповідь на запитання, однак це не вважатиметься ознакою його некомпетентності. Розбіжність думок між викладачем і учнями є ознакою критичного мислення останніх, а тому заохочується.

Орієнтація на час. Культури з короткостроковою орієнтацією очікують швидкі результати (навчання заради екзаменів), а з довгостроковою – дотримуються повільного шляху до мети (навчання задля життя).

Джерело: Адаптовано за: Hofstede G. *Cultures and Organizations: Software of the Mind* / G. Hofstede, G. J. Hofstede, M. Minkov. – 3rd Edition. – McGraw-Hill USA, 2010. – 516 p.

